

<https://helda.helsinki.fi>

Dosenttien tittelinkipeydestä

Pakkasvirta, Jussi

2022-02-07

Pakkasvirta , J & Saikku , M 2022 , ' Dosenttien tittelinkipeydestä ' , Acatiimi :
Professoriliiton, Tieteentekijöiden liiton ja Yliopistonlehtorien liiton lehti , Vuosikerta. 25 , Nro
1 , Sivut 9 . < <https://acatiimi.fi/lehtiarkisto/> >

<http://hdl.handle.net/10138/346752>

---

unspecified
publishedVersion

Downloaded from Helda, University of Helsinki institutional repository.

This is an electronic reprint of the original article.

This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version.

Keskustelua

Artikkeli

”Hallituksen ulkopuolisten jäsenten merkitys on muistuttaa yhteiskunnasta ja sen tarpeista, mutta myös auttaa yhteistyössä yliopiston autonomiaa kunnioittaen. Yliopistolaiset ovat avainasemassa reilun ja kannustavan työilmapiirin rakentamisessa. Tällainen ilmapiiri on välttämätön tutkimuksen ja opetuksen onnistumiseksi.”

Tarja Halonen, Yliopisto-lehti, 10/2021

”Onko aika ainoa avain vapautteen keittiöpöydän, kirjaston ja avokonttorin muodostamasta bermudankolmiosta? Avautuuko meille nuorille tutkijoille pääsy omaan tutkijankammioon vasta kun olemme kannuksemme takapuolilihaksimme ansainneet?”

Greta Andersson, blogi, Tieteentekijät.fi, 9.12.2021

”Protesteillaan opiskelijat ovat halunneet osoittaa olevansa keskeinen osa yliopiston muodostamaa keskusteluyhteisöä ja globaalia kansalaisyhteiskuntaa eivätkä pelkkiä korkeakoulupolitiikan pelinappuloita tai valtaapitävien käskyjä kuuliaisesti tottelevia alamaisia.”

Annasofia Suoranta & Juha Suoranta, Alusta!-verkkolehti, 8.12.2021

Dosenttien tittelinkipeydestä

SUOMEN DOSENTTILIITON puheenjohtajisto kirjoittaa (*Acatiimi* 6/2021) dosentti-termin käännöksestä ja vaatii asiaan kansainvälisesti toimivaa ratkaisua. Käännös onkin jo pitkään aiheuttanut sekä sekaannusta että pahaa mieltä. Valitettavasti myös Dosenttiliiton ehdotus on ongelmallinen.

Tanja Pessi ja Tiina Mahlamäki ehdottavat, että dosentin arvonimi käännettäisiin englanniksi *associate professor*. Harmillisesti kirjoituksessa ei pohdita niitä akateemisia konteksteja tai kieliä, joista käännös tehdään. Esimerkiksi espanjaksi *profesor asociado* tarkoittaa yleensä ei-vakinaisessa tehtävässä olevaa opettajaa, eikä viittaa suomalaiseen dosentin titteliin, jonka pätevyyttä on arvioitu monipuolisesti. Espanjaksi meidän sanaamme professori vastaa termi *catedrático* (= oppituolin haltija), ja *profesor titular* puolestaan viittaa vakinaisessa tehtävässä toimivaan tutkija-opettajaan (vrt. meidän nykyinen yliopistonlehtori-kategoriamme tai vanhan järjestelmän mukainen vakinainen apulaisprofessori).

Lisäongelmia *associate professor* -tittelin käyttöön aiheutuu Suomesakin omaksutusta tenure track -järjestelmästä. *Associate professor* tarkoittaa ainakin Helsingin yliopistossa toisen kauden vakinaistamispolulla olevaa työsuhteista ja kokoaikaista apulaisprofessoria.

Tenure track -järjestelmän kotimaassa Yhdysvalloissa titteli *associate professor* kertoo, että aiempi *assistant professor* on menestyksellisesti läpäissyt arviointiprosessin ja saanut vakinaistetun (= *tenured*) yliopistolaisen opetus-/tutkimustehtävän. *Associate professor* voi jatkossa nousta täydeksi professoriksi (*full professor*) uuden arvioinnin kautta. Dosenttuuri on siis eri asia kuin sikäläinen *associate professorship*.

Yhdysvaltalaisessa järjestelmässä – missä professorin tittelillä ei ole samanlaista glorioa kuin Suomessa – termiä *adjunct professor* käytetään vaihtelevasti ei-vakituisessa työsuhteessa olevista tutkija-opettajista. Se ei kerro kantajastaan paljoa, mutta on lähimpänä suomalaista dosenttia. Suomessa päätettiin – kansainvälisen perinteen vastaisesti – ruveta kutsumaan vielä vakinaistamattomia (urapolun toisen vaiheen) tenure track -professoreita *associate*-termillä, mikä muualla indikoi pysyväksi muutettua kokoaikaista työsuhdetta.

Eli summa summarum, termillä *associate professor* dosentin englanninkielisenä käännöksenä aiheutetaan ainoastaan lisää hämminkiä. Jos termi *professor* halutaan dosentin tittelin käännökseen välttämättä sisällyttää, on termi *adjunct professor* paljon selkeämpi englanninos myös kansainvälisessä kontekstissa.

JUSSI PAKKASVIRTA, PROFESSORI JA DOSENTTI, HELSINGIN YO
MIKKO SAIKKU, PROFESSORI, HY; DOSENTTI, TAMPEREEN YLIOPISTO

IN ENGLISH
acatiimi.fi

Some of our articles can be read in English online (acatiimi.fi). They are marked like this.

Acatiimi uudistui LIITTOJEN UUDISTUSTYÖRYHMÄ

Ensimmäinen *Acatiimi*-lehti ilmestyi 25 vuotta sitten. Juhlavuoden kunniaksi *Acatiimi* on käynyt läpi konseptiuudistuksen, jonka lopputuloksena se tuntuu ja näyttää hieman erilaiselta. Uudistuksen pohjaksi liitot kysivät lukijoiden toiveita viime keväänä. Palautteista tuli hyvää evästystä työhön, jossa liittojen kumppani oli perinteikäs mediatalo Otavamedia.

Lehden graafinen ilme on keventynyt ja uusi väripaletti raikastaa kokonaisuutta. Visuaalisesta keventymisestä huolimatta lehden ytimessä ovat edelleen kriittinen journalismi, edunvalvonnan väkevät teemat ja syväluotaavat artikkelit aroistakin aiheista. Niiden rinnalle tuodaan uusia juttutyyppisiä, joissa kerrotaan myös onnistumisista ja tarjotaan inspiraatiota. Työhyvinvointiin liittyvillä aiheilla on aiempaa suurempi sija. Paperi- ja pai-

novalinnassa ovat painottuneet vastuullisuus ja hiilineutraalius.

Uudistuksessa on huomioitu sekin, että *Acatiimin* lukijoiden taustat ja tarpeet ovat yhä moninaisempia. Akateemiset urapolut voivat johtaa yliopiston ulkopuolelle, eikä suomen tai ruotsin kielen taito ole itsestäänselvyys. Eri kansallisuudet ovat rikkaasti edustettuina liittojen jäsenissä.

Englanninkielistä sisältöä on nyt enemmän. Tämä näkyy jatkossa erityisesti lehden verkkoversiossa, joka uudistuu myös. Lehden pääkirjoitukset ilmestyvät edelleen suomeksi painetussa lehdessä, ruotsiksi ja englanniksi *Acatiimin* verkkosivuilla.

Lehti elää ajassa ja lukijoita kuunnellen. *Acatiimille* voi nyt lähettää kiitosta, moitetta, juttuideoita ja kehitysajatuksia osoitteella palaute@acatiimi.fi. ▲